

30 tisoč besed in imen), izšla pa je le v 3000 izvodih. Razumljivo je, da so pravila v vseh treh izdajah zadnjega pravopisa enaka tudi po obsegu, razlikuje se po količini le slovarski del.

Tretji pravopis je izdal Inštitut za makedonski jezik »Krstе Misirkov«. Med avtorji najdemo tudi zdaj Toševa, Vidoeskega in Ugrinovo, omeniti pa moramo tudi nove sodelavce kot npr. Todorja Dimitrovskega in Kirila Koneskega.

Novi pravopis pomeni nedvomno velik napredek v utrjevanju norm sodobnega knjižnega jezika. V uvodni besedi avtorji posebej omenjajo spremembe, ki jih uvažajo v primerjavi s pravopisom iz leta 1951. Tako pišejo npr. sestavljene samostalnice (tuja in domača prвина) zdaj samo skupaj (aviomehaničar, radiopretplata, fotorabotilnica). Po novem pravopisu se imena, ki označujejo prebivalca kontinenta, države, pokrajine itd. pišejo z veliko začetnico (Afrikanec, Slovenec, Prespanec), prebivalci mest in vasi pa z malo začetnico (ohrig'anec, novoselec, varošanec).

Pridevniki na -n, ki so tvorjeni od samostalnikov na -šte (pristanište, učilište, čudovište) v ženskem in srednjem spolu in v množini opuščajo -t- (npr. *pristaništen, učilišten, čudovišten* — toda: *pristanišna, učilišna, čudovišna*, itd.).

Pri samostalnikih na -ač, -ačka, ki so izpeljani iz glagolskih osnov na -e- se uvaja pisava z j (npr. *grejač, pejač, sejač* namesto prejšnjih *greač, peač, seač*, ki jih

še vedno srečujemo v mak. tisku). V poglavju o transkripciji tujih imen je govor tudi o prenašanju občnih imen v makedonščino, želeli pa bi, da bi Pravopis zajel več makedonskih lastnih imen.

Pri transkripciji je omenjen tudi prenos makedonske pisave v latinico, saj se v zadnjih letih zaradi močnejših stikov v okviru Jugoslavije (pa tudi zunaj nje) to vprašanje pogosto srečuje. Pri tem gre zlasti za naslednje črke: $\Gamma = g'$ (približni izgovor g'), $s = dz$, $\Delta = lj$, $\text{H} = nj$ (v izgovoru l', n'), $k' = kj$, $\text{II} = dž$. (Seveda vsi Makedonci ne pišejo po makedonsko-cirilskem pravopisu: Pirinski Makedonci uporabljajo bolgarski pravopis — tudi če pišejo makedonsko — in pismeni Makedonci v severni Grčiji (Egejski Makedonci) uporabljajo grško pisavo.)

V samem slovarju je vpeljana sprememba v navajanju glagolskih gesel. Glagoli na -a, -e, -i se navajajo v 3. osebi ednine sedanjika (dava, vleče, spoji). Pri nekaterih glagolih so dodane še druge oblike; vse to olajšuje uporabo slovarja pri Makedoncih, posebno pa je koristno za tujce, ki se učijo makedonščino.

Omenili smo le nekaj posebnosti makedonskega pravopisa; kot rdeča nit v vsem življenju novega makedonskega knjižnega jezika se vleče težnja po čimvečjem poenotenju in odpravi številnih dvojnic. Za prihodnost pa dajejo ta dela gotovo trdno osnovo.

Dragi Stefanija
Filozofska fakulteta Ljubljana

PREŠERNOV GRŠKI CITAT

Prešeren navaja v sonetu »Izdajavcu Volkmerjevih fabul in pesem« Cezarjev vzklik »Tudi ti, sin!« v grščini: $\text{Kai } \sigma' \text{ ué}$ (pravilno je podan v Pintarjevi izdaji). Kdor sonet bere, spozna, da ritem ni v redu: jambaska beseda hyié naj bi se rimala s trohejskimi *lije, bije, vpije* (vv. 4, 5, 8). Razlaga je morda ta: v Prešernovem času so še mnogi naglašali grške besede po latinskih naglasnih pravilih — kljub grškim akcentom, ki so vendar poleg intonacije označevali tudi mesto poudarka. Po tem naglasnem sistemu je seveda bila beseda hyié trohej (latinska dvozložnica se naglaša na prvem zgolu). Ta za nas čudni sistem naglašanja je v 17. stol.

uvedel Nizozemec Henning (lat. Henni-nius) in se po njem imenuje heninizem. Razširil se je po vsej zahodni Evropi (tudi v Avstriji) in šele neohumanizem ga je začel odpravljati (ok. l. 1800). Še v tem stoletju so se ga držali na Nizozemskem, v Belgiji in v Angliji. (Gl. Kretschmerjevo poročilo o knjigi E. Drerup, *Die Schulaussprache des Griechischen von der Renaissance bis zur Gegenwart*. Paderborn 1932, 1051 str. v Glotti 24 (1936), str. 81 — nam je knjiga med vojno zgorela — in Schwyzer, *Griech. Gramm. I*, 1939, str. 174.)

M. Grošelj
Ljubljana